

ACTA MVSEI APVLENSIS

APULUM LXI

series *ARCHAEOLOGICA ET ANTHROPOLOGICA*

Fondator

ION BERCIU

Editor

GABRIEL TIBERIU RUSTOIU

Colegiul editorial:

RADU ARDEVAN – Universitatea „Babeș-Bolyai”, Cluj-Napoca
DAN BĂCUEȚ-CRIȘAN – Muzeul Județean de Istorie și Artă, Zalău
NIKOLAUS BOROFFKA – Deutsches Archäologisches Institut, Berlin
HORIA ION CIUGUDEAN – Muzeul Național al Unirii, Alba Iulia
SORIN NEMETI – Universitatea „Babeș-Bolyai”, Cluj-Napoca
CHRISTOPHER F. E. PARE – Universitatea „Johannes Gutenberg”, Mainz
ZENO KARL PINTER – Universitatea „Lucian Blaga”, Sibiu
CRISTIAN IOAN POPA – Universitatea „1 Decembrie 1918”, Alba Iulia
FLORIAN MATEI-POPESCU – Institutul de Arheologie „Vasile Pârvan”, București
IOAN CAROL OPRIȘ – Universitatea București
EMANOIL PRIPON – Muzeul Județean de Istorie și Artă, Zalău
AUREL RUSTOIU – Institutul de Arheologie și Istoria Artei, Cluj-Napoca
CRISTIAN SCHUSTER – Institutul de Arheologie „Vasile Pârvan”, București
VOLKER WOLLMANN – Obrigheim

Colegiul de redacție:

RADU OTA – redactor șef
SIDONIA PETRONELA OLEA – secretar de redacție
CRISTINEL FÂNTÂNEANU – secretar de redacție
ADINA BOGDAN – membru
GEORGE VALENTIN BOUNEGRU – membru
ILIE LASCU – membru
CRISTIAN TITUS FLORESCU – membru
ANCA TIMOFAN – membru

Adresa de corespondență:

MUZEUL NAȚIONAL AL UNIRII ALBA IULIA
510010 ALBA IULIA
Str. Mihai Viteazul, 12-14
Tel. 0258/813300

Mailing address:

MUZEUL NAȚIONAL AL UNIRII ALBA IULIA
RO – 510010 ALBA IULIA
12-14, Mihai Viteazul St.
Tel. (+40) (258) 813300

www.revista-apulum.ro; www.mnuai.ro

© 2024 MUZEUL NAȚIONAL AL UNIRII ALBA IULIA

ISSN – 1013-428X

ISSN – 2247 – 8701

ISSN-L – 2247 – 8701

ACTA MVSEI APVLENSIS

APVLVM

LXI

series *ARCHAEOLOGICA ET ANTHROPOLOGICA*

ALBA IULIA

MMXXIII

Tehnoredactare: RADU OTA

Traducerea și verificarea textelor în limba engleză: ADINA BOGDAN

Autorii își asumă întreaga răspundere pentru conținutul studiilor

Materialele nepublicate nu se restituie autorilor

S U M A R

CONTENTS – SOMMAIRE – INHALT

IOAN OPRIȘ, In memoriam Hadriani Daicoviciu (11 octombrie 1932 – 4 octombrie 1984).....	XI
RADU ARDEVAN, Câteva amintiri despre Hadrian Daicoviciu.....	XXXI
VASILE MOGA, In memoriam Hadriani Daicoviciu.....	XXXIX
CRISTINEL FĂNTÂNEANU, Profesorul Sabin Adrian Luca la 65 de ani.....	XLI

STUDII ȘI ARTICOLE – STUDIES AND ARTICLES

ARHEOLOGIE & ANTROPOLOGIE

ARCHAEOLOGY & ANTHROPOLOGY

RADU-ANDREI SPIRIDON, Materialul litic șlefuit din situl de la Tărtăria - <i>Gura Luncii</i> (jud. Alba, România). Campaniile 2019 și 2021 <i>The Ground Stone Assemblage from Tărtăria - Gura Luncii (Alba County, Romania). 2019 and 2021 Campaigns</i>	1
TÜNDE HORVATH, An Unprovenanced Human Figurine in the Collection of Classical Antiquities of the Museum of Fine Arts (Part 1) <i>O figurină antropomorfă de origine necunoscută în colecția de antichități clasice a Muzeului de Arte Frumoase (partea I)</i>	51
GABRIEL BĂLAN, RALUCA BURLACU-TIMOFTE, ORIANA SVEDAC, ANDREI MĂRINCEAN, SORIN FELEA, Cercetările arheologice preventive de la Șag – <i>Situl 5</i> (jud. Timiș) <i>Rescue Archaeological Research at Șag – Site 5 (Timiș County)</i> ...	95
GABRIEL MIRCEA TALMAȚCHI, Proto-monedă, bijuterii, amulete... Despre două categorii de piese de bronz descoperite în teritoriul Istro-Pontic (secolele V-III a.Chr.) <i>Proto-Coins, Jewels, Amulets... About Two Categories of Bronze Pieces Discovered in the Istro-Pontic Territory (5th-3rd Centuries BC)</i>	167

DOREL BONDOC, LIVIA BUZOIANU, O amforă elenistică șampilată de la Dăneasa, județul Olt <i>A Stamped Hellenistic Amphora from Dăneasa, Olt County.....</i>	193
MARIAM SLIMOUN, Les épitaphes bilingues, latin et araméen, de Tibiscum <i>Epitafurile bilingve, în latină și aramaică, de la Tibiscum.....</i>	199
GABRIELA FILIP, Sarcophagus of <i>Aelius Iulius Iulianus</i> from Romula, an Expression of Roman Provincial Art and Poetry <i>Sarcofagul lui Aelius Iulius Iulianus din Romula, o expresie a artei și poeziei provinciale romane</i>	231
RADU OTA, ANDREI BUTA †, Material tegular șampilat descoperit recent în castrul roman de la Apulum <i>Stamped Tegular Material Recently Discovered in the Roman Fortress of Apulum</i>	247
DAN GEORGE ANGHEL, Utilizarea gudronului din coajă de mesteacăn în perioada romană la Apulum <i>Use of Birch Bark Tar During the Roman Period at Apulum.....</i>	281
CSABA SZABÓ, IOAN MUNTEAN, MIRUNA LIBIȚĂ-PARTICĂ, ORSOLYA GYURKA, Materiality of Roman Religion in Apulum. Catalogue and Topography of the Finds <i>Materialitatea religiei romane la Apulum. Catalogul și topografia descoperirilor.....</i>	311
RADU PETCU, INGRID PETCU-LEVELI, A Lead Votive Statuette Depicting a <i>Genius Cucullatus</i> Discovered Near Tomis (Moesia Inferior) <i>O statueta votivă din plumb ilustrând un Genius Cucullatus descoperită lângă Tomis (Moesia Inferior).....</i>	377
ALEXANDER HARIZANOV, <i>Plumbatae</i> from <i>Dacia Ripensis</i> : the Lead-Weighted Darts From a Newly Discovered Fortified Settlement Near Modern-Day Dimovo, Bulgaria, in Their Provincial and Regional Context <i>Plumbatae din Dacia Ripensis: săgeți de mână cu plumb dintr-o așezare fortificată recent descoperită lângă Dimovo de astăzi, Bulgaria, în contextul lor provincial și regional</i>	395

ARHEOZOOLOGIE

ARCHAEOZOLOGY

- ALEXANDRA-PAULA SICOE, MIHAI GLIGOR, SIMINA MARGARETA STANC, Exploatarea resurselor animale în așezarea eneolitică de la Alba Iulia - *Lumea Nouă*: analiza arheozoologică a unui complex aparținând grupului Foeni
Exploitation of Animal Resources in the Eneolithic Settlement of Alba Iulia - Lumea Nouă: Archaeozoological Analysis of a Feature Belonging to the Foeni Cultural Group 433
- XENIA POP, Cercetări arheozoologice în așezarea din epoca bronzului târziu de la Conop - *Sit 5* (Jud. Arad)
Archaeozoology Research in the Late Bronze Age Settlement at Conop - Sit 5 (Arad County)..... 455
- GEORGETA EL SUSI, FLORIN CIULAVU, Cercetări arheozoologice în așezarea romană de la Apulum – Colonia Aurelia Apulensis
Archaeozoological Research in the Roman Settlement from Apulum – Colonia Aurelia Apulensis 471

RESTAURARE – CONSERVARE – INVESTIGAȚII

RESTORATION – CONSERVATION – INVESTIGATIONS

- ANDREEA-BRÂNDUȘA BUNGĂRDEAN, Intervenții de conservare și restaurare asupra unui ancadrament de piatră descoperit la clădirea fostei primării din Turda
Conservation and Restoration Interventions on a Stone Framing Discovered at the Building of the Former Town Hall in Turda 503
- CARMEN CECILIA DRAGOMIR, Salvarea și protejarea patrimoniului cultural mobil provenit din descoperiri întâmplătoare. Studiu de caz: depozitul de bronzuri din comuna Iara, județul Cluj
Saving and Protecting Chance Discoveries of Movable Cultural Heritage. Case Study: the Bronze Deposit from Iara Comune, Cluj County..... 517

RECENZII ȘI NOTE DE LECTURĂ

REVIEWS AND READER'S NOTES

- MARIUS-MIHAI CIUTĂ, Tudor Roșu, Florin Bogdan, *Apulum. În universul unei reviste*, Bibliotheca Musei Apulensis XLII, Editura Muzeului Național al Unirii Alba Iulia – Editura Mega, Alba Iulia – Cluj-Napoca, 2023, 214 pagini..... 527
- GEORGE BOUNEGRU, Andrea Popa, *Managementul integrat al patrimoniului cultural mondial în România*, Studiu de caz: frontiera romană din Dacia. Siturile de epocă romană de la Brețcu, Comolău și Boroșneu Mare, Editura Astra Museum, Sibiu, 2023, 279 pagini, 73 figuri..... 537
- CLAUDIU PURDEA, Augustin Lazăr, Sorin Alămoreanu, Marius M. Ciută (ed.), *Combaterea spălării bunurilor culturale pe piața antichităților: rolul expertului judiciar/Fighting the laundering of cultural goods on the antiques market: the role of the judicial expert: in memoriam Barbara Deppert-Lippitz*, Ed. Universul Juridic, București, 2024, 311 pagini..... 539

CRONICA PUBLICAȚIILOR

THE CHRONICLE OF THE PUBLICATIONS

- GEORGE BOUNEGRU, Cronica publicațiilor membrilor Secției Arheologie, apărute în anul 2023..... 545
- SIDONIA PETRONELA OLEA, Cronica publicațiilor membrilor Compartimentelor Restaurare ceramică – metal – textile și Restaurare piatră din cadrul Centrului Național de Conservare – Restaurare Carte Veche Alba Iulia, apărute în anul 2023..... 550

NECROLOG

OBITUARY

RADU OTA, ANCA-DANIELA MATIȘ, ANCA TIMOFAN
Andrei Buta, un destin frânt prea devreme.....551

Lista autorilor.....555

CRONICA PUBLICAȚIILOR MEMBRILOR SECȚIEI ARHEOLOGIE, APĂRUTE ÎN ANUL 2023

George BOUNEGRU

Începând cu numărul LXI, ne propunem să găzduim la finalul revistei *APULUM* o cronică a contribuțiilor științifice publicate în anul precedent de membrii Secției Arheologie și Compartimentelor Restaurare ceramică – metal – textile și Restaurare piatră din cadrul Centrului Național de Conservare – Restaurare Carte Veche Alba Iulia. Cronică se rezumă la aceștia deoarece *series Archaeologica et Anthropologica* găzduiește materiale științifice cu subiecte de arheologie și restaurare.

Secția Arheologie din cadrul Muzeului Național al Unirii Alba Iulia este compusă din 12 angajați/ personal științific: șef secție, zece arheologi și un cercetător științific gr II. Dintre aceștia, în anul 2023, zece membri (redați mai jos în ordine alfabetică) au publicat singuri, în colaborări interne sau împreună cu specialiști din afara instituției, peste 20 de articole și studii științifice. Materialele au fost publicate în volume editate în străinătate sau în țară. Unele au apărut în revista *APULUM*, ajunsă la un număr jubiliar – LX. Aceștia se adaugă două recenzii și note de lectură editate în anuarul muzeului, precum și trei rapoarte de cercetare publicate în *Cronica Cercetărilor Arheologice din România - Campania 2022*. De asemenea, a fost editat un catalog de expoziție cu prilejul unui vernisaj organizat de Muzeul Național al Unirii Alba Iulia.

dr. Gabriel Balteș – arheolog IA

1. „Production d’or et d’argent d’Alburnus Maior (Roșia Montană, Roumanie) à l’époque romaine: Le cas de mines à ciel ouvert du massif de Cetate (Curtile Romane)”, în: *Mines Et Métallurgies Anciennes*. Mélanges en L’honneur de Béatrice Cauuet; Ausonius Edition, Collection Dan@ 9, financée par le Ministère de la Culture, le Laboratoire TRACES - UMR5608, Université Toulouse Jean Jaurès, 2023 (textes réunis par E. Meunier, J.-M. Fabre, E. Hiriart, S. Mauné, C. Tămaș) (în colab. cu A. Gligor și C. G. Tămaș).

dr. Gabriel Bălan – arheolog IA

1. „Morminte din prima epocă a fierului de la Gelmar”, *Apulum*, LX/1, p. 129-155 (în colab. cu A. Bolog, C. Dima, S. Popa, D. Tentiș și A. Soficaru).

2. „Early Iron Age burials at Gelmar (Hunedoara County, Romania)”, în: R. Kogălniceanu, M. Gligor, A. Soficaru, S. Stratton, *Homines, Funera, Astra 3-4: The Multiple Faces of Death and Burial*, Proceedings of the International Symposium on Funerary Anthropology, ‘1 Decembrie 1918’ University (Alba Iulia, Romania), Archaeopress Archaeology, Oxford, 2023, p. 85-97 (în colab. cu A. Bolog, C. Dima, S. Popa, D. Tentiș și A. Soficaru).

dr. Adrian Cosmin Bolog – arheolog IA

1. „Morminte din prima epocă a fierului de la Gelmar”, *Apulum*, LX/1, p. 129-155 (în colab. cu G. Bălan, C. Dima, S. Popa, D. Tentiș și A. Soficaru).
2. „Early Iron Age burials at Gelmar (Hunedoara County, Romania)”, în: R. Kogălniceanu, M. Gligor, A. Soficaru, S. Stratton, *Homines, Funera, Astra 3-4: The Multiple Faces of Death and Burial*. Proceedings of the International Symposium on Funerary Anthropology, ‘1 Decembrie 1918’ University (Alba Iulia, Romania), Archaeopress Archaeology, Oxford, 2023, p. 85-97 (în colab. cu G. Bălan, C. Dima, S. Popa, D. Tentiș și A. Soficaru).

dr. George Valentin Bounegru – cercetător științific II

1. (ed.) *De Batavis. Cercetări arheologice la Războieni-Cetate*, catalog de expoziție, Ed. Mega, 2023, ISBN 978-606-020-705-4 (în colab. cu Rada Varga)
2. „O statueta a lui Jupiter *tronans* descoperită recent la Apulum”, în: D. Bondoc, C. Timoc (eds.), *In honorem Constantin C. Petolescu*, Craiova, ed. Antheo, 2023, p. 239-246 (în colab. cu R. Ota).
3. „Une tessera militaris d’Apulum”, *Acta Musei Napocensis*, 60, 2023, p. 125-128 (în colab. cu D. Dana).
4. „A Bronze Lamp Recently Discovered at Apulum”, în: S. Mustață, V.-A. Lăzărescu, V. Bârcă, V. Rusu-Bolindeț, D. Matei (eds.), *FABER. Studies in Honour of Sorin Cociș at his 65th Anniversary*, Cluj-Napoca, Mega Publishing House, 2022, ISBN 978-606-020-556-2 (în colab. cu I. Lascu).
5. „Ion Berciu, fondatorul revistei; corespondența Ion Berciu – Volker Wollmann”, *Apulum*, LX/1, 2023, p. XXI-XXXVII (în colab. cu V. Wollmann și R. Ota).
6. „Un depozit monetar din sec al XII-lea descoperit la Cetatea de Baltă”, *Apulum*, LX/1, 2023, p. 445-453 (în colab. cu O.-M. Oargă).
7. „On a bronze lamp discovered at the site of ala I Batavorum in Dacia”, in: I. Dumitrache, A. Suharoschi (eds.), *Minorities at the edge of Empires*. Proceedings of the Conference held in Deva (1st-8th September 2019), Parthenon Verlag, Kaiserslautern und Mehlingen, 2023, ISBN 978-3-942994-24-8, p. 115-122 (în colab. cu R. Varga).

8. „Preliminary data on the rescue archaeological excavations of Alba Iulia - Republicii Blvd. no. 3”, *Journal of Ancient History and Archaeology*, 10/3, 2023, p. 75-135 (în colab. cu V. Bârcă, C. Plantos, A. Melincianu).
9. „Raport de cercetare arheologică Alba Iulia, Punct: b-dul. Republicii nr. 3”, *Cronica Cercetărilor Arheologice din România*, campania 2022, București, 2023, p. 467-474 (în colab. cu V. Bârcă, C. Plantos, C. Țuțuianu, A. Melincianu).
10. Recenzie la: „Oana Tutilă, *Bijuterii Romane din aur din colecțiile Muzeului Civilizației Dacice și Romane*, Ed. Mega, Cluj-Napoca, 2022, 74 pagini”, *Apulum*, LX/1, 2023, p. 491-492.

Cristian Titus Florescu – arheolog IA

1. „Stamped inscriptions recently discovered at Apulum, Roman Dacia”, *Tyragetia*, s.n., XVII [XXXII], nr. 1, 2023, p. 269-294 (în colab. cu R. Ota și G. T. Rustoiu).
2. „The role of topography and photogrammetry in connecting archaeological vestiges. Documenting the thermae of Legio XIII Gemina from Apulum”, *Journal of Ancient History and Archaeology*, 10/1, 2023, p. 182-193 (în colab. cu I. Maican, A. Timofan, C. Șuteu și C.-I. Greșiță).
3. „Necropola sarmatică de la Timișoara – Hladik 1 (Jud. Timiș). Observații preliminare”, *Varia Archaeologica*, III, 2023, p. 223-266 (în colab. cu V. Bârcă).

dr. Ilie Lascu – arheolog IA

1. „Locuiri medievale recent descoperite la Alba Iulia și schimbările climatice de la finalul Evului Mediu”, *Terra Sebus. Acta Musei Sabesiensis*, 15, 2023, p. 49-73 (în colab. cu R. Ota).
2. „A Bronze Lamp Recently Discovered at Apulum”, în: S. Mustață, V.-A. Lăzărescu, V. Bârcă, V. Rusu-Bolindeț, D. Matei (eds.), *FABER. Studies in Honour of Sorin Cociș at his 65th Anniversary*, Cluj-Napoca: Mega Publishing House, 2022. ISBN 978-606-020-556-2 (în colab. cu G. Bounegru).
3. „Descoperiri din bronzul târziu de la Pianu de Jos-Câmpu de Mijloc”, *Apulum* LX/1, 2023, p. 67-88.

Anca Mătiș – arheolog II

1. „Un inel cu gemă descoperit recent în Dacia Superior”, *Pontica*, LVI, 2023, p. 269-274 (în colab. cu R. Ota și O.-M. Oargă).

dr. Ovidiu-Maxim Oargă – arheolog IA

1. „Un depozit monetar din sec al XII-lea descoperit la Cetatea de Baltă”, *Apulum*, LX/1, 2023, p. 445-453 (în colab. cu G. Bounegru).
2. „A lead-glazed atramentarium discovered at Apulum”, *Journal of Ancient History and Archaeology*, 10.1, 2023, p. 125-144 (în colab. cu D. G. Anghel).
3. „Un inel cu gemă descoperit recent în Dacia Superior”, *Pontica*, LVI, 2023, p. 269-274 (în colab. cu A. Mătiș și R. Ota).

dr. Radu Ota – arheolog IA

1. „O statueta a lui Jupiter tronans descoperită recent la Apulum”, în: D. Bondoc, C. Timoc (eds.), *In honorem Constantin C. Petolescu*, Craiova, ed. Antheo, 2023, p. 239-246 (în colaborare cu G. Bounegru).
2. „Locuiri medievale recent descoperite la Alba Iulia și schimbările climatice de la finalul Evului Mediu”, *Terra Sebus. Acta Musei Sabesiensis*, 15, 2023, p. 49-73 (în colab. cu I. Lascu).
3. „Un inel cu gemă descoperit recent în Dacia Superior”, *Pontica*, LVI, 2023, p. 269-274 (în colaborare cu A. Mătiș și O.-M. Oargă).
4. „A recently discovered cameo and a few considerations on the glyptics from Apulum (Roman Dacia)”, *Acta Archaeologica Academiae Scientiarum Hungaricae*, 74, 1, 2023, p. 45-50.
5. „Stamped inscriptions recently discovered at Apulum, Roman Dacia”, *Tyragetia*, s.n., XVII [XXXII], nr. 1, 2023, p. 269-294 (în colab. cu C. T. Florescu și G. T. Rustoiu).
6. „Fondarea anuarului Apulum”, *Apulum*, LX/1, 2023, p. IX-XX.
7. „La ceas aniversar – Ion Berciu, fondatorul anuarului Apulum. Corespondență Ion Berciu – Volker Wollmann”, *Apulum*, LX/1, 2023, p. XXI-XXXVII (în colab. cu V. Wollmann și G. Bounegru).
8. recenzie la: „Rada Varga, *Microistorii din Dacia Romană*, Ed. Mega, Cluj-Napoca, 2022, 131 pagini, 9 ilustrații alb-negru și color”, *Apulum*, LX/1, p. 587-490.

Dr. Gabriel Tiberiu Rustoiu – director general – manager

1. „A new beneficiarius consularis from Abrud, ‘ahead of his time’”, *Acta Musei Napocensis*, 60/1, 2023, p. 129-138 (în colab. cu G. Cupcea și F. Marcu).
2. „Settlement and Land-Use Patterns in the Surroundings of the Iron Age Cemeteries at Sâncrai-Darvas (Alba County)”, *Apulum*, LX/1, 2023, p. 157-192 (în colab. cu M. Egri, A. Drăgan, A. Rustoiu, A. C. Căsălean și M. Musteață).

3. „Stamped inscriptions recently discovered at Apulum, Roman Dacia”, *Tyragetia*, s.n., XVII [XXXII], nr. 1, 2023, p. 269-294 (în colab. cu C. T. Florescu și R. Ota)
4. „Oarda, mun. Alba Iulia, jud. Alba. Punct: „Bulza – villa rustica de la Oarda-Bulza””, *Cronica Cercetărilor Arheologice din România*, campania 2022, București, 2023, p. 268-270.
5. „Sîncrai, oraș Aiud, jud. Alba. Punct: Darvaș, *Cronica Cercetărilor Arheologice din România*, campania 2022, București, 2023, p. 325-328.

dr. Anca Timofan – arheolog IA

1. „The role of topography and photogrammetry in connecting archaeological vestiges. Documenting the thermae of Legio XIII Gemina from Apulum”, *Journal of Ancient History and Archaeology*, 10/1, 2023, p. 182-193 (în colab. cu I. Maican, C. T. Florescu, C. Șuteu și C.-I. Greșiță).
2. „Archaeozoological research in the civil settlement of Legion XIII Gemina of Apulum (St. Francis of Paola Ravelin, Alba Iulia, Alba County)”, *Ziridava, studia archaeologica*, 37, p. 87-118 (în colab. cu G. El Susi).
3. „Domus I – Thermae. O vizită în Casa lui Venus de la Apulum”, *Buletin LIMES*, nr. 13, 2023, p. 24-31 (în colab. cu Andrei Buta & colaboratorii)

**CRONICA PUBLICAȚIILOR MEMBRILOR COMPARTIMENTELOR
RESTAURARE CERAMICĂ – METAL – TEXTILE ȘI RESTAURARE
PIATRĂ DIN CADRUL CENTRULUI NAȚIONAL DE CONSERVARE –
RESTAURARE CARTE VECHE ALBA IULIA, APĂRUTE ÎN ANUL
2023**

Sidonia Petronela OLEA

Revista *APULUM. Series Archaeologica et Anthropologica* publică în paginile sale studii care abordează subiecte de restaurare metal, ceramică și piatră. În anul 2023, angajații compartimentelor sus menționate au publicat singuri, în colaborări interne sau împreună cu specialiști din afara instituției șase articole și studii științifice în volume editate la nivel național.

Dr. Dan George Anghel – restaurator IA

1. „Olăritul la Apulum - ateliere, inventar tehnologic și produsele ceramice specifice”, *Apulum*, LX/1, 2023, p. 235-298.
2. „A lead-glazed *atramentarium* discovered at Apulum”, *Journal of Ancient History and Archaeology*, 10.1, 2023, p. 125-144 (în colab. cu O.-M. Oargă).
3. „Considerații experimentale cu privire la tehnicile de pictare a ceramicii de tip Lumea Nouă, Experimental consideration on the painting techniques of Lumea Nouă pottery”, *Terra Alutana*, I, 2023, p. 73-100.

Dr. Sidonia Petronela Olea – restaurator IA

1. „Tehnici de curățare în restaurarea unei statui romane din piatră din colecția Muzeului Municipal „Ioan Raica” din Sebeș”, *Apulum*, LX/1, 2023, p. 473-485.
2. „Restaurarea și conservarea unei steme a orașului Sebeș, confecționată din piatră datând din anul 1765”, *Terra Sebus. Acta Musei Sabesiensis*, 15, 2023, p. 405-420 (în colab. cu C. Anghel).

Sorin Șerban – restaurator IA

1. „O nouă tehnică de punere în valoare a unui vas *terra sigillata* cu decor în relief descoperit la Alba Iulia”, *Apulum*, LX/1, 2023, p. 465-469.